

1177

Dinou

(ALDC, VIII, 1964. *Dinou*)

El cardinal que expressa “divuit més un” (*DIEC*) presenta diverses variants segons els dialectes. L’ètim llatí és *DECEM ET NOVEM* que, en una primera etapa evolutiva, va donar *de[z]enou* en cat. ant. (s. XIV), viu avui en ross. (a més de *di[z]enou* 1, 5, 8, 13, per encreuament amb *disset* i *divuit*), canviat en *deenou* (s. XV), per pèrdua de [z] intervocàlica; a partir d’aquesta var., es van formar *denou*, per simplificació del hiat (var. *denau* 138, per diferenciació de vocals velars), i *dinou*, probablement des de **deinou* amb la seva monoftongació (com *meitat* > *mitat*). D’altra banda, *dè[z]enou*, a partir de l’accentuació en el seu primer element (i amb probable allargament) per consciència de la composició, va desembocar en *dènou* 170, 184, *dèneu*, per assimilació vocàlica, i *dènau* 173-175, 177-180, 183, 185, per una diferenciació de *dènou*.

A més de *diecinueve* 100, manlleu al castellà-aragonès, queden unes var. particulars, *detxinou* 94, *dixinou* 87, amb una palatal africada que té aire mossàrab però que és de difícil interpretació.

Des d’una perspectiva geolingüística i cronològica, destaquem una forma prou fidel al mot originari, *desenou*, propi del ross., canviada en *denou* en bal. i franja ponentina i, amb accent a la primera síl·laba, *dèneu*, del val. A més, *denou* va mudar-se posteriorment en *dinou*, estès per gran part del Principat.

Formes a comparar amb els mapes 1175 i 1176.

Són mots normatius *dinou*, des del *DOrt*, 1917; *denou*, des del *DIEC*₁, 1995; *dènou*, des del *DIEC*₂, 2007.

